

Lietuviai pristatė modernią lėlę, kurios istorija siekia Barboros Radvilaitės laikus

Lietuviškoji žaislų vaikams industrija – vis dar siaura. Tačiau šią padėtį bando išjudinti jauni kūrėjai, savo sukurtais produktais įnešantys naujų vėjų į vis dar neišvystytą gamybos sritį. „Tsatsa“ – prekės ženklas, šiemet pristatęs pirmąją lietuvišką lėlę Eleną ir knygą apie ją, kurios išskirtinumas paremtas autentika bei ryšiu su Lietuvos istoriniais elementais. „Žaislas sukurtas taip, kad atitiktų XVI a. laikų bruožus. Tokia mergaitė iš tiesų galėjo egzistuoti ir gyventi Barboros Radvilaitės gyvenimo laikmečiu“, – pasakoja idėjos autorė Samanta Survilė.

Tikslas supažindinti su istorija bei ugdyti

Skambiu lietuvišku žodžiu, kuriuo giriami vaikai, pasivadinsi „Tsatsa“ kūrėjų komanda savo tikslą sieja kaip tik su jauniausiąja karta. „Kai mano pačios gyvenime atsirado vaikų, pradėjau daugiau domėtis jų ugdymu, taip pat ir neformaliu švietimu. Išgirdau apie užsienyje taikomą praktiką mokyti vaikus per žaidimą – žaislą kaip prototipą ir to žaislo bei šalies istoriją perteikiančią knygą“, – idėjos priešistorę įvardija „Tsatsa“ vadovė.

Atradus talentingą jauną rašytoją Neringą Tik, buvo sukurta pirmoji knyga „Elenos istorija. Labirintų paieškos“, kurioje pasakojama apie XVI a. Vilniuje gyvenusius keturis draugus, taip pat Eleną, ikūnytą lėlės pavidalu. Patrauklia forma aprašyta XVI a. galimai gyvenusios mergaitės istorija padeda sudominti vaiką istorija, nes jis turėdamas „žaidimų draugę“ gali lengviau susitapatinti su praeitimi.

Prie istorijoje užkoduotų vertybių vaikus sugrąžinti siekianti verslininkė tiki, jog tai galima pasiekti per sistemiškus veiksmus. „Tsatsa“ siekia, kad vaikams savos šalies istorija neatrodytų tik kaip faktų ir datų kratynys. „Lėlė – būdas sudominti vaikus knyga. Ir atvirkščiai – knyga padeda vaikus atitraukti nuo ekranų ir grąžinti juos prie žaislų, lavinančių vaizduotę bei ugdančių asmenybę“, – teigia Samanta.

„Esame numatę ir susitikimą su švietimo skyriaus darbuotojais, norime pasiūlyti jiems įtraukti mūsų sukurtą knygą į privalomos literatūros sąrašą vaikams. Stengiamės bendradarbiauti su bibliotekomis, kad žmonės, negalintys įsigyti skaitinio, rastų jį artimiausios bibliotekos lentynose“, – tęsia pašnekovė.

Aktualu ir užsienio lietuviams

Knyga ir lėlė, pasakojanti XVI a. Lietuvos istoriją, aktuali ne tik vaikams, gyvenantiems Lietuvoje, bet ir esantiems svetur – kaip būdas nepamiršti savo praeities ir išlaikyti žinias apie kilmę. S. Survilės manymu, užsienyje gyvenantys tėvai, pasirinkdami diegti savo vaikams tautiškumo, lietuviškumo pagrindus, gali lėlę Eleną ir pasakojimą apie ją naudoti kaip vieną iš ugdymo priemonių: „Užsienio lietuviai turi mažiau progų susipažinti su Lietuvos istorija. Tad knyga, pasakojanti apie valstybę, iš kurios esi kilęs, tačiau nuo kurios esi nutolęs, turėtų būti svarbi visiems norintiems sugrįžti prie savo šaknų.“

Išskirtinai lietuviško produkto bent kol kas neplanuojama leisti užsienio kalbomis. „Nebent sužinotume, jog užsienio valstybėse gyvena daug lietuvių vaikų, nebekalbančių gimtąja kalba, tačiau norinčių pažinti savo gimtinės istoriją bent vietine kalba“, – prideda Samanta.

Daugelis emigravusių lietuvių išvyksta į valstybes, kurias siuntiniai gali pasiekti nesunkiai ir greitai, todėl, kaip sako „Tsatsa“ įkūrėja, užsienyje gyvenantiems tautiečiams patogiausias būdas įsigyti pirmąją lietuvišką lėlę Eleną ir knygą su jos istorija yra internetinė parduotuvė.

Gyvenimas XVI a. Lietuvoje

„Labai vertinu pasakas, tačiau tikroviškas pasakojimas apie XVI a. Vilniuje galimai gyvenusius vaikus, jų buitį, draugystės išbandymus įtraukia daug labiau“, – įsitikinusi „Tsatsa“ kūrėja.

Šiuolaikiniai vaikai, žaisdami su lėle Elena ir skaitydami jos istoriją, aprašytą knygoje „Elenos istorija. Labirintų paieškos“, gali mintimis persikelti kelis amžius atgal į visai kitokią Lietuvą ir jos kasdienybę nei ta, prie kurios yra pratę. Knygos kūrėja Neringa Tik, dalindamasi mintimis apie rašymo procesą, pasakoja, jog, kurdama istoriją, turėjo pasinerti į XVI a. kasdienybę. „Tik įsivaizduodama, kuo tuomet kvepėjo laukai, kaip medžiuose žaidė vėjas, galėjau pradėti rašyti“, – sako ji.

„Tuo metu vaikai neidavo į darželius, o ir mokytis galėjo ne visi. Taigi jaunėliai daug padėdavo tėvams buityje, o laisvu laiku žaisdavo mediniais žaislais ar susigalvodavo nuotykių patys“, – įprastą senovės laikų vaiko dieną nupasakoja idėjos autorė Samanta.

Šiandieniniai vaikai, jos teigimu, auginami visai kitokiomis aplinkybėmis – jie neturi galimybės patirti tokių nuotykių, kokie aprašyti knygoje. Todėl tai, kas jiems sunkiau pasiekama, žadina jaunųjų skaitytojų smalsumą ir susidomėjimą.

Ateityje – žaislai berniukams bei naujos istorijos

Lėlė Elena – rankų darbo gaminy, Lietuvą pasiekiantis iš fabriko Kinijoje, kur žaislas gaminamas drauge su kitomis lėlėmis didžiausioms pasaulio kompanijoms. Sertifikatu užtikrinama, jog Elena pagaminta kokybiškai ir be jokių žmogui

kenksmingų medžiagų. „Be to, ji unikali savo detalėmis, veido bruožais. Elenos drabužiai gaminti konsultuojantis su istorike Daiva Steponavičiene, siekiant, kad jie kuo labiau atitiktų XVI a. laikmečio autentišką aprangą, – priduria S. Survilė. – Mergaites žavi lėlė, nes ji – gana didelė, patogi paimti į rankas, ją galima apkabinti, rengti, šukuoti.“

Tačiau šis produktas – tik ilgos kūrybinės kelionės pradžia. „Tsatsa“ žada ir daugiau panašių projektų. „Suderintų drabužių kolekcija lėlėms ir jų šeimininkėms – viena iš idėjų. Norime sukurti žaislų, knygų, susietų ir su kitais Lietuvos istorijos laikotarpiais. Taip pat yra minčių gaminti žaislus berniukams: istorinę knygą bei kareivio su šarvais lėlę ar žaislų, atitinkančių senovės lietuvių ginklus“, – dalinasi ateities planais Samanta.

Lėlės Elenos ir knygos „Elenos istorija. Labirintų paieškos“ sėkmė – bendras Samantos ir jos bendraminčių: Vaivos Janulytės, rašytojos Neringos Tik, istorikės Daivos Steponavičienės, dailinikės Reginos Zakaitienės, dizainerės Giedrės Tamulevičienės ir rinkodaros specialisto Justino Gecevičiaus pasiekimas.

Apie lėlės Elenos ir knygelės istoriją daugiau sužinoti galite pažiūrėję [videofilma](#) ir apsilankę svetainėje www.tsatsa.lt.

pasauliolietuvis.lt